

Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine

Lääne- ja Ida-Viru maakonnas

Lähteülesanne

1. Uurimistöö vajadus ja eesmärk

Uurimistöös antakse hinnang ehitusmaavarade levikule, kaevandamisele ning kasutamise varustuskindlusele Lääne- ja Ida-Viru maakonnas, kus maavarade registri järgi on arvele võetud viis ehitusmaavara: lubjakivi, dolokivi, liiv, kruus ja savi.

Töö vajadus on tingitud suurte taristuobjektide ehitamiseks vajalike ehitusmaterjalide ja -maavarade nõudluse kasvust ning nende kaevandamisega kaasnevatest probleemidest, mille lahendamine vajab riiklikku regulatsiooni. Uurimistöös tuleb hinnata näiteks riigile kuuluva taristu rajamise varustatust vajaliku koguse ja kvaliteediga täitematerjalidega, arvestades seejuures majanduslikult otstarbekat veokaugust.

Töö eesmärk on anda ülevaade Lääne- ja Ida-Viru maakonna ehitusmaavarade ressursist ning nende kasutamisest, hinnates olukorda praegusest varustuskindlusest lähtudes ja kirjeldades ehitusmaavaradega varustatuse võimalusi põhjalikumalt kuni aastani 2035 ning pikema perspektiiviga kuni 2050. Ehitusmaavarade käsitlemisel lähtutakse riigi huvist ning loodusliku, majandusliku ja sotsiaalse keskkonna tingimustest. Samaaegselt ehitusmaavarade säästliku kaevandamise ja optimaalse kasutamise planeerimisega tuleb maksimaalselt vähendada maavarade kaevandamise ja kasutamise kaasnevat keskkonnahäiringut.

2. Uurimistöö taustteave ja lähtematerjal

„Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“¹ (edaspidi *Maapõuepoliitika*) võeti vastu Riigikogus 06.06.2017. Selle dokumendi järgi uuritakse ja kasutatakse maapõue ning seal leiduvaid loodusvarasid Eesti ühiskonnale suurimat väärtust looval moel, arvestades seejuures sotsiaalseid, majanduslikke, julgeoleku, geoloogilisi ja keskkonnavalaseid aspekte.

Töö eesmärk tuleneb eespool kirjeldatud Maapõuepoliitika visioonist, mille teostamiseks on vaja omada terviklikku ülevaadet ehitusmaavarade ressursist, kaevandamis- ja kasutusvõimalustest ning varustuskindlusest. Maavarade kasutamine peab olema keskkonnasäästlik ja jätkusuutlik ning kooskõlas riigi huviga.

Uurimistööks vajalikud algandmed ehitusmaavarade maardlate, mäeeraldiste, kaevandamismahtude, geoloogiliste uuringute ja nende taotluste ning kaevandamisloa taotluste kohta võetakse maavarade registrist. Ressursi leviku ja kaevandamisvõimaluste kirjeldamiseks, maavara kvaliteedi hindamiseks ning varustuskindluse arvutamiseks kasutatakse täiendavalt Eesti Geoloogiateenistuse Geoloogiafondi materjale (aruanded, kaardid jm faktiline materjal) ja geoloogilise kaardistamise andmeid. Vajaduse korral tehakse täiendavaid üldgeoloogilisi uurimistöid puursüdamike saamiseks, et määrata kivimite omadusi.

Riigi vajadust ehitusmaavarade järele on võimalik hinnata peamiselt Transpordiameti koostatud teede ja raudteede ehituse ja remondi materjalide (liiv, kruus, killustik) nõudluse prognoosi alusel, mis hõlmab riigi suuremate ehitusmaavarasid tarbivate asutuste (Transpordiamet, Rail Baltic Estonia OÜ, Eesti Raudtee AS ja RMK) vajadusi. Riigiteede ehituse ja remondi ehitusmaterjalide

---

¹ Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050 <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/maapou/maapoue-strateegia>

nõudluse mahud hindab Transpordiamet riigiteede teehoiukava² alusel. Aheraine kasutamise võimalust saab prognoosida Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti tellitud Rail Balticu uuringu „Rail Balticu ehitamiseks vajalike ehitusmaavarade varustuskindlus“³ lõpparuandes esitatud andmete alusel.

3. Uurimistöö sisu

Uurimistöö käigus analüüsitakse seatud eesmärgi pörselt Lääne- ja Ida-Viru maakonna ehitusmaavarasid ning selle tulemusena valmib aruanne, mis koosneb maakondade ehitusmaavarade (lubjakivi, dolokivi, liiva, kruusa ja savi) maardlate, mäeeraldiste ning nende perspektiivalade andmete tabelitest, digitaalsest kaardist ja kirjeldavast tekstist. Lisaks on aruandes andmed maavarade kaevandamise mahtude, geoloogiliste uuringute ning nende taotluste ja kaevandamisloa taotluste kohta, mida on kasutatud varustuskindluse analüüsimiseks ning sellele hinnangu andmiseks. Seejuures tuleb arvesse võtta maakondade asustustihedust, looduskaitselisi ja kultuurilisi väärtusi, ehitusmaterjali kvaliteedinõudeid, perspektiivalasid uute potentsiaalsete maardlatena ning alternatiivsete ehitusmaterjalide (ehitus- ja lammutusjätmed, aheraine, põlevkivituhk ja paesõelmed) taaskasutamise võimalusi.

Töö valmimise tähtaeg on 10.11.2025. EGT annab töö tellijale vajaduse korral jooksvalt infot Lääne- ja Ida-Viru maakonna ehitusmaavarade varustuskindluse kohta.

4. Uurimistöö tulemus

Lääne- ja Ida-Viru maakonna ehitusmaavarade ressursi kaevandamise ja kasutamise võimalustele ning varustuskindlusele on antud hinnang kuni aastani 2035 ja pikema perspektiiviga kuni 2050. Koostatud on digitaalne kaart, mis annab visuaalse ülevaate maardlatest, uuringualadest, mäeeraldistest, uuringu- ja kaevandamisloa taotlustest, perspektiivaladest ning piirangutest. Uurimistöös esitatud info teavitab avalikkust aegsasti ehitusmaavarade kaevandamise vajalikkusest ja selle võimalikust planeerimisest, mis omakorda lühendab kaevandamise loa taotluste menetlemiseks kuluvat aega. Töö tulemuse põhjal saab riik otsustada ehitusmaavarade kaevandamise lubade andmise ning täiendavate geoloogiliste uuringute tegemise vajaduse üle.

Aruandes antakse ülevaade Lääne- ja Ida-Viru maakonnas tekkivatest ehitus- ja lammutusjätmete, aheraine, põlevkivituha ja paesõelmete kogustest ning hinnatakse nende taaskasutusvõimalusi. Töös esitatavad järeldused on abiks kohalikele omavalitsustele ehitusmaavarade kaevandamisega seotud seisukohtade kujundamiseks ning ettevõtetele üldgeoloogilise uurimistöö ning geoloogilise uuringu lubade taotlemiseks.

---

² [Riigiteede teehoiukava | Transpordiamet](#)

³ Rail Balticu ehitamiseks vajalike ehitusmaavarade varustuskindlus
<http://railbaltic.info/images/meta/170403%20RB%20varustuskindlus%20ARUANNE.pdf>